

การพัฒนาคุณธรรมโดยใช้กิจกรรมการฝึกในเด็กหญิงบ้านราชวิถีโดยอาจารย์และ
การมีส่วนร่วมของนักศึกษาชั้นปีที่สอง คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์*
VIRTUES DEVELOPMENT BY USING TRAINING ACTIVITIES IN BAAN RAJAVITHI
GIRLS BY TEACHERS AND PARTICIPATION OF SECOND YEAR STUDENTS OF
THE FACULTY OF PSYCHOLOGY, SAINTLOUIS COLLEGE

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, จิราภรณ์ โภชกปรีภักดิ์, อัชฌา ชื่นบุญ, สุรีย์วรรณ ภูริปัญญาคุณ

Duangduen Satraphat, Jiraporn Pochakaparipan, Athcha Chuenboon,

Sureewan Pooripanyakun

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

Saint Louis College

Corresponding Author E-mail: uangduen@slc.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถีก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมการฝึก กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของนักศึกษาจิตวิทยา ก่อนและหลังการเข้าร่วมจัดกิจกรรมการฝึก เป็นกิจกรรมทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือเด็กหญิงบ้านราชวิถี 40 คน โดยสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม และนักศึกษาจิตวิทยา 22 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสอบถามวัดคุณธรรม 12 ประการ เป็นนิทานสั้น ๆ และ 2) กิจกรรมการฝึกเพื่อพัฒนาคุณธรรมเป็นการแสดงละครกับกิจกรรม Walk rally และมาตรการประมาณค่า 10 ระดับ สถิติใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถีหลังการได้รับการฝึกมีคะแนนคุณธรรมสูงกว่าก่อนการฝึก ($p < .01$) 2) คุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิกิกลุ่มทดลองมีคะแนนคุณธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .01$) และ 3) คุณธรรม 12 ประการของนักศึกษาจิตวิทยาหลังการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกมีคะแนนคุณธรรมสูงกว่าก่อนการเข้ามามีส่วนร่วม ($p < .01$)

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณธรรม; กิจกรรมการฝึก; การมีส่วนร่วม

Abstract

Objectives of this article were to compare the 12 virtues of the Baan Rajavithi Girls before and after receiving training activities, experimental group and control group, and compare the 12 virtues of psychology students before and after participating in training activities, using a semi-experimental research. The samples consisted of 40 Baan Rajavithi Girls who were simple randomly

* Received November 21, 2020; Revised March 18, 2020; Accepted March 27, 2020

selected, divided into 2 groups, and 22 psychological students. The tools were 1) Questionnaire of 12 virtues measures, a short story and 2) the training activities for morality development were drama, walk rally activities, and 10-level estimation measurement. The t-test was applied in data analysis. The results showed that 1) The 12 morals of the Baan Rajavithi girls after receiving the training activities had higher scores than before receiving the training activities ($p < .01$), 2) the experimental group had a higher moral score than the control group ($p < .01$), and 3) 12 morals of psychological students after taking part in the training activities had higher moral score than before entering participation ($p < .01$)

Keywords: Morality Development; Training Activities; Participation

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมกับความเจริญทางด้านข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การรับรู้ของมนุษย์จากสื่อต่างๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ หรือแม้จะเป็นทาง สังคมออนไลน์ ข้อมูลเหล่านี้ได้รับการปล่อยออกมาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการกลั่นกรอง หรือไม่ได้รับการกลั่นกรอง ทำให้ผู้รับสื่อไม่สามารถแยกแยะได้ว่าข้อมูลใดเชื่อถือได้ หรือเชื่อถือไม่ได้ ตามมาด้วยพฤติกรรมการเล่นแบบ ก่อปัญหาทางสังคม ปัญหาทางอาชญากรรมฉกชิงวิ่งราวทรัพย์สินต่างๆ ปัญหาทางเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการแสดงพฤติกรรมรุนแรงยกพวกตีกัน หรือแม้แต่ปัญหาติดยาเสพติด เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้แสดงถึงการขาดคุณธรรม พบว่าเด็กและเยาวชนก่อคดีความผิดเฉลี่ยวันละ 83 คน (บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์, 2561) และจากผลการวิจัยของกรมสุขภาพจิตในปี 2558 พบว่าในกลุ่มเด็กที่กระทำผิดส่วนใหญ่มีโรคทางจิตอย่างน้อย 1 โรค สูงถึงร้อยละ 96 พบมากที่สุดคือ ความผิดปกติของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดพบร้อยละ 84 รองลงมา คือ กลุ่มโรคเรื้อรังด้านพบร้อยละ 34 โรควิตกกังวลร้อยละ 11 โรคซึมเศร้าและโรคอารมณ์แปรปรวน ร้อยละ 10 โรคสมาธิสั้นร้อยละ 7 นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กเริ่มดื่มเหล้าสูบบุหรี่ สูบกัญชา และยาบ้า เมื่ออายุ 7-9 ปี ซึ่งปัญหาสังคมเกิดจากความผิดปกติของตัวเด็กเองการอบรมเลี้ยงดู และสภาพสังคม หากไม่ได้รับการดูแลจะก่อคดีอย่างซ้ำซาก

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าถ้าปล่อยให้สภาพสังคมเป็นไปโดยปราศจากการช่วยเหลือหรือปล่อยให้ไปไปตามยถากรรมแล้ว สังคมจะอยู่ในสภาพวิกฤต เสื่อมถอยทางคุณธรรม สถานสงเคราะห์เด็กจึงเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่สามารถช่วยเหลือเด็กโดยการรับเด็กไว้ในอุปการะ แต่ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ทั้งนี้โดยระบุเด็ก 8 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า 2) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง

3) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ 4) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจ 5) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ 6) เด็กพิการ 7) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก 8) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กอาจนำเด็กไปขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด หรือที่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูของเอกชน เพื่อขอรับการสงเคราะห์ได้ ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กได้เติบโตขึ้นมามีพัฒนาการสมวัยทั้งร่างกายและจิตใจ

จากแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ยุทธศาสตร์ ที่ 1 : วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทยผ่านกลไกทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 : วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม ตามกรอบแนวทางแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) จากแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมฯ ข้างต้น วิทยาลัยเซนต์หลุยส์มุ่งเน้นคุณธรรม 12 ประการเพื่อให้นักศึกษายึดปฏิบัติ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์เป็นสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในสังกัดมิสซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพฯ ที่ยึดปรัชญา “เมตตากรุณาอยู่ที่ใด พระเจ้าสถิตที่นั่น” วิทยาลัยมีนโยบายจัดการศึกษาตามแบบฉบับของพระเยซูเจ้าในการรักและรับใช้เพื่อนมนุษย์ เพื่อการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ โดยกำหนดให้นักศึกษายึดหลักปฏิบัติ 12 ประการ ได้แก่ ความซื่อตรง ความรักเพื่อนมนุษย์ ความเมตตากรุณา ความสละตน ความข่มใจ ความอดทน ความจริงใจ ความเพียร ความมีจริยวิชาชีพ ความนอบน้อม สุภาพ ความมีวาจาดี และ ความสะอาดกายใจ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 ที่พระองค์ทรงเป็นห่วงประชาชนคนไทย ด้วยการเสนอหลักการปฏิบัติคุณธรรม 4 ประการโดยทรงนำเอาคำแปล พระศาสนธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่าฆราวาสธรรม มารวมเป็นพระบรมราโชวาท เพื่อเป็นหลักให้ประชาชนคนไทยทุกคนได้ศึกษา และนำไปปฏิบัติปลูกฝังให้เจริญงอกงามในจิตใจ ช่วยให้ประเทศชาติเกิดความสงบสุขร่มเย็น หลักการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการประกอบด้วย

คุณธรรมประการที่ 1 คือ การรักษาความสัตย์ความจริงใจต่อตัวเองที่ ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นคุณธรรม

คุณธรรมประการที่ 2 คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ให้ประพฤติและปฏิบัติ อยู่ในความสัตย์ ความดีนั้นคุณธรรมข้อนี้แยกได้เป็น 2 ประการคือ รู้จักข่มใจตนเอง ให้ประพฤติและปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดี การข่มใจ

คุณธรรมประการที่ 3 คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความทุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

คุณธรรมประการที่ 4 การรู้จักละความชั่ว ความทุจริตและรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

เนื่องจากคนมีทั้งคนดีและไม่ดี เด็กก็เช่นกัน หน้าที่ของสถาบันการศึกษาจะพัฒนาให้คนมีคุณธรรม ซึ่งการส่งเสริมคุณธรรมเป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ มานพ จาดเปรม (2559) ศึกษาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต เช่นเดียวกับวัลลภ นาคศรีสังข์ สุพัตรา ไตรอุดมศรี ตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาล (2560) ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 เช่นกับ ทองพูล ภูสิมและคณะ (2553) นอกจากนั้นงานวิจัยของ อัญชริสา สุรีย์แสง (2553) ที่ใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี ทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) (Friedman & Schustack, 2011) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) (Bandura, 1971) เมื่อพิจารณาคุณธรรมของเด็กทฤษฎีที่ใช้คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิด (Cognitive Development Theory) (Fleming et al., 2005)

คณะจิตวิทยา เป็นคณะหนึ่งในวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ได้ยึดหลักการสอนนอกเหนือจากการให้ความรู้ในด้านวิชาชีพเฉพาะทางแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังปลูกฝังคุณธรรม 12 ประการให้กับนักศึกษา ทั้งนี้โดยนักศึกษาและอาจารย์มีความเห็นตรงกันว่าเด็ก ๆ ที่ขาดครอบครัว อาจจะทำให้เด็กขาดโอกาสในหลาย ๆ แม้จะได้มาอยู่ในครอบครัวเสมือนก็ตาม อนึ่ง “คุณธรรม” เป็นเรื่องที่ยากต่อการปลูกฝัง เพราะเป็นนามธรรม นักศึกษาและอาจารย์จึงคิดว่าควรจะมาบริการวิชาการพัฒนาคุณธรรมที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เพราะเด็ก ๆ ไม่ได้อยู่กับครอบครัว และเท่ากับเป็นการตรวจสอบด้วยว่าเด็กที่สถานสงเคราะห์ได้รับอบรมปณิธิพัฒนาคุณธรรมมากน้อยเพียงใด แต่การที่จะมาบริการวิชาการพัฒนาคุณธรรมเพียงอย่างเดียวมันยากที่จะทราบว่าการพัฒนาคุณธรรมนั้นได้ผลเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้อาจารย์จึงได้ปรับไปสู่วิธีการวิจัยควบคู่ไปกับการบริการวิชาการที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งสถานแห่งนี้เป็นหนึ่งในสถานสงเคราะห์และพัฒนาเด็กโดยให้บริการปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านการศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพแก่เด็กตามความสามารถ และแนวนัดเพื่อให้เด็กสามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองและอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข 2) ปัจจัยด้านสถานที่พักอาศัยเป็นการสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานอันมนุษย์พึงได้รับ 3) ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวที่แท้จริงซึ่งเด็กโหยหาต้องการ มาอยู่ในครอบครัวที่อาจเรียกว่า “ครอบครัวเสมือน” คือเข้ามาอยู่ในบ้านพักหลังละ 20-25 คน โดยแต่ละหลังจะมีแม่บ้านหรือพี่เลี้ยงหลังละ 1 คน เพื่อให้การดูแลและอบรมสั่งสอน แนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ความรัก ความอบอุ่นเป็นเสมือนมารดาทดแทนก็ตาม แต่ก็คงเทียบไม่ได้กับครอบครัวที่แท้จริง คณะผู้วิจัยตระหนักว่าเด็กหญิงน่าจะเป็นอยู่ที่ระดับหนึ่ง แต่สิ่งที่ฝึก

ยาก สอนยาก คือคุณธรรม ดังได้กล่าวมาในข้างต้นแล้วว่านามธรรมเป็นสิ่งที่ยากต่อการสอน อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่อาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยเซนต์หลุยส์จะเข้ามาพัฒนาคุณธรรมให้กับเด็กหญิงที่นี้ก็น่าจะเป็นสิ่งดีที่อย่างน้อยได้มีการจุดประกายคุณธรรมเริ่มต้นให้กับ เด็ก ๆ ที่ จะพัฒนาคุณธรรมขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีอันเป็นการแก้ปัญหาสังคมทางหนึ่ง

จากการที่นักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 เข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึกเพื่อพัฒนาคุณธรรมให้กับเด็กหญิงบ้านราชวิถีนั้น คณะอาจารย์มีความเห็นว่าควรจะต้องสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมของนักศึกษาที่จัดกิจกรรมด้วย เพราะคณะอาจารย์เห็นว่าวิธีหนึ่งที่นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมคุณธรรมนั้นจะทำให้นักศึกษามีคุณธรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนที่จะมาเข้าร่วมในการทำกิจกรรมนี้ และถ้าได้ผลดีจริงว่าการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกเพื่อพัฒนาคุณธรรมแล้วทำให้คุณธรรมของนักศึกษาพัฒนาเพิ่มขึ้นจากเดิมได้ เนื่องจากการซึมซับเข้าไปทีละน้อย ถ้าเป็นเช่นนี้วิทยาลัยจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมให้กับนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถีก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมการฝึก
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของนักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึก

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยประเภทกึ่งการทดลอง ในกลุ่มเด็กหญิงบ้านราชวิถีใช้การทดลองในรูปแบบ Randomized pretest-posttest control group design ส่วนกลุ่มนักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่ 2 เนื่องจากมีจำนวนนักศึกษาน้อยจึงใช้แบบ One group pretest-posttest design

ประชากร

1. เด็กหญิงบ้านราชวิถี อายุ 5-11 ปี จำนวน 116 คน และ
2. นักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. เด็กหญิงบ้านราชวิถีได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน แยกเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน
2. นักศึกษาจิตวิทยา ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับเด็กหญิงบ้านราชวิถีคือ 1) แบบสอบถามวัดคุณธรรม 12 ประการ 3 ระดับ และ 2) กิจกรรมการฝึก ส่วนเครื่องมือวิจัยที่ใช้กับนักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 คือ แบบประเมินตนเอง 10 ระดับ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้กับเด็กหญิงบ้านราชวิถี ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามคุณธรรมจริยธรรม 12 ประการ เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมให้เด็กหญิงฟัง แล้วให้ตอบโดยเลือกตอบ 3 ระดับคือทำบ่อย ได้ 1 คะแนน ทำน้อย ได้ 2 คะแนน และไม่เคยทำ ได้ 3 คะแนน สร้างขึ้นมา 12 ด้าน จำนวน 36 ข้อ ซึ่งแยกเป็นคุณธรรมด้านละ 3 ข้อ ได้นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาหาค่า IOC หรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์/นิยามปฏิบัติการจากการวิเคราะห์ได้ค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 1.00 หลังจากที่ได้ปรับปรุงภาษาตามผู้ทรงคุณวุฒิแล้วได้นำข้อคำถามทั้ง 36 ข้อมาสอบถามกับเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 19 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) เลือกข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .2 ขึ้นไปมาพิจารณาโดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามคุณธรรม 12 ด้าน ๆ ละ 3 ข้อ ใน 3 ข้อนี้ดูว่าใช้ได้กี่ข้อ เลือกค่าสหสัมพันธ์ที่สูงไว้ด้านละ 2 ข้อ แต่สำหรับด้านความรักเพื่อนมนุษย์มิใช่ได้เพียงข้อเดียว ดังนั้นจึงทำให้ได้ข้อคำถามมา จำนวน 23 ข้อ แทนที่จะเป็น 24 ข้อ แต่อย่างไรก็ตามข้อคำถามทั้งหมดได้ครอบคลุมคุณธรรมทั้ง 12 ด้าน ต่อจากนั้นได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่า แอลฟาเท่ากับ .9033

2. กิจกรรมการฝึก เป็นวิธีการฝึกที่จะทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม ด้วยการแสดงละคร เรื่อง เทพารักษ์กับคนตัดไม้ เค้าโครงจากนิทานอีสปคนตัดพินกับละครเรื่องความลับของกะทิ และการเล่นเกม walk rally คณะผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการฝึกทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้ตรวจดูเนื้อหา (content validity) ว่าตรงกับการวัดคุณธรรม 12 ด้านหรือไม่ และหาค่า IOC ได้ค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ .68

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้กับนักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่ 2 คือ แบบประเมินตนเอง แบบประเมินตนเองเป็นแบบสอบถามคุณธรรม 12 ประการ เป็นมาตรการประเมินค่า 10 ระดับ ใช้การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามว่าเนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์/นิยามปฏิบัติการหรือไม่ แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC เฉลี่ย เท่ากับ 1.00 หาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม เลือกข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .72 ขึ้นไป ต่อจากนั้นได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่า แอลฟาเท่ากับ .9708

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในเด็กหญิงบ้านราชวิถี กำหนดเก็บข้อมูลในวันพฤหัสบดีที่ 22, 26, และ 31 มีนาคม 2561 ตั้งแต่เวลา 8.00 น.- 17.00 น. โดยเริ่มจาก สอบก่อน (pretest) ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมสำหรับกลุ่มควบคุม หลังจากสอบก่อนจะปล่อยไปโดยไม่ให้กิจกรรมใด ๆ ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับกิจกรรมการฝึก จำนวน 3 วัน ทั้งเช้าและบ่าย หลังจากเสร็จกิจกรรมแล้วจะมีการสอบหลัง (posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีการสอบก่อนโดย ในวันที่ 10 มีนาคม 2561 เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินตนเอง เป็นการใช้แบบสอบถามคุณธรรมจริยธรรม เป็นมาตรการประมาณค่า 10 ระดับ วัดก่อนที่นักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 เข้าร่วมในการทำวิจัยและร่วมทำกิจกรรมการฝึกพัฒนาคุณธรรม เมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นลงได้มีการวัดเช่นเดียวกับการวัดก่อนการทดลองซึ่งเป็นการวัดแบบหลังการฝึกอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 2 เมษายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐานสถิติ t-test แบบ dependent และ แบบ independent

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมการฝึก วิเคราะห์โดยใช้ t-test แบบ dependent ได้ผลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถีก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมการฝึก

คุณธรรม 12 ประการ	n	$\bar{X}$	S.D.	t แบบ dependent	df	p
คะแนนสอบก่อน	20	53.45	6.86	-9.49**	19	.00
คะแนนสอบหลัง	20	67.55	1.88			

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี หลังจากที่ได้รับกิจกรรมการฝึกสูงกว่าก่อนได้รับกิจกรรมการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ผลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถี กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ได้ผลตามตารางที่ 2

คุณธรรม 12 ประการ	n	$\bar{X}$	S.D.	t แบบ independent	df	p
กลุ่มทดลอง	20	13.80	6.69	8.29**	38	.00
กลุ่มควบคุม	20	-7.0	4.05			

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณธรรม 12 ประการ ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของนักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ก่อนและหลังการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึกของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ได้ผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการ ของนักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ก่อนและหลังการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึก

คุณธรรม 12 ประการ	n	$\bar{X}$	S.D.	t แบบ dependent	df	p
คะแนนสอบก่อน	20	82.05	21.01	9.49**	19	.00
คะแนนสอบหลัง	20	104.96	10.66			

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณธรรม 12 ประการ ของนักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ หลังการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึกมีคุณธรรม 12 ประการสูงกว่าก่อนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถีก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมการฝึก ผลปรากฏว่าคะแนนคุณธรรมหลังการได้รับกิจกรรมการฝึกสูงกว่าก่อนการได้รับกิจกรรมการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การที่ได้รับผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการฝึกที่นักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่สองร่วมกับคณะอาจารย์ช่วยกันพัฒนากิจกรรมคุณธรรมผ่านการแสดงละครที่ให้ความสนุก ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรม มีการตั้งคำถามยั่วให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีได้ตอบ พร้อมมีการเสริมแรงจากการตอบที่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีกิจกรรม walk rally ที่มีคุณภาพและถูกใจเด็ก ๆ ทำให้เด็กได้มีการสะท้อนคิด และเข้าใจในคุณธรรมมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิพงศ์ ฤกษ์ชาและคณะ (2558) ศึกษาการพัฒนาแบบการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลพบว่า การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ร้อยละของนักเรียนที่ได้ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบในภาพรวม ในระดับ 3 และ 2 มี จำนวนเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ส่วนร้อยละของนักเรียนที่ได้ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบในระดับ 1 และ 0 มีจำนวนลดลงเมื่อ เปรียบเทียบกับก่อนการทดลองใช้รูปแบบ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชริสา สุรีย์แสง (2553) การใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี ผลพบว่าความมีวินัยในตนเองกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากการเปรียบเทียบคุณธรรม 12 ประการของเด็กหญิงบ้านราชวิถี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่าคะแนนคุณธรรมกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่พบนี้ยืนยันได้ชัดเจนว่า กิจกรรมการฝึกสามารถพัฒนาคุณธรรมให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง และยังเป็นที่ยืนยันเสริมผลที่พบในข้อ 1 ที่ว่าหลังการฝึกกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมแล้วคะแนนคุณธรรมสูงมากกว่าก่อนการฝึก และสิ่งนี้เป็นเรื่องของกิจกรรมล้วน ๆ ไม่ได้เกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพราะถ้าเป็นบุคลิกภาพ ในกลุ่มควบคุมนักเรียนในกลุ่มนี้ก็ควรมีบุคลิกภาพด้วย และเมื่อทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองและกลุ่มต่างมีบุคลิกภาพทั้งคู่จึงหักล้างกันไป ส่วนที่เหลือซึ่งกลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมจึงเป็นเพราะกิจกรรมที่ทำให้สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชริสา สุรีย์แสง (2553) ดังที่กล่าวมาแล้ว

3. เมื่อนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมในการฝึกคุณธรรมให้กับเด็กหญิงบ้านราชวิถีก็ยิ่งทำให้คะแนนคุณธรรมของตนเองยิ่งเพิ่มสูงมากขึ้น ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาได้ลงไปทำงานร่วมกับเด็ก ๆ ทำให้เกิดการซึมซับความรู้สึกเกี่ยวกับคุณธรรมเข้าไปเสมือนหนึ่งกับที่นักศึกษานิเทศศาสตร์ที่เพื่อนไม่เข้าใจ ให้เพื่อนได้เข้าใจ ก็จะทำให้ให้นักศึกษาผู้นั้นยังมีความเข้าใจในเรื่องที่ตนอธิบายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ได้มีการดำเนินตาม PDCA คือ ก่อนที่จะจัดกิจกรรมให้กับเด็กบ้านราชวิถี

นักศึกษาและอาจารย์ได้มาร่วมวางแผนตามเป้าหมายทั้งขั้นตอนและวิธีดำเนินการ เวลาที่จะใช้ ตลอดจนนักศึกษาคนไหนจะรับผิดชอบเรื่องอะไร อย่างไร และงบประมาณต่าง ๆ เป็นต้น (Plan) ต่อจากนั้นก็ได้มีการออกไปรณรงค์ปฏิบัติกับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างโดยนำเรื่องที่วางแผนไปรณรงค์ปฏิบัติ (Do) จากนั้นก็ได้มีการประชุมเพื่อตรวจสอบ ประเมินผล วิเคราะห์ผลการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเพื่อพิจารณาถึงผลที่ได้รับว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ (Check) เมื่อการประชุมได้ข้อสรุปโดยมีการแก้ไขในบทละครบางตอนเล็กน้อย ก็มาถึงการแสดงจริง (Action) นักศึกษาและอาจารย์ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน PDCA ซึ่งให้ผลออกมาดี นักศึกษาพึงพอใจในการปฏิบัติมาก ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎี ภูสิม และคณะ (2554) ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ผลการวิจัยพบว่าหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน

องค์ความรู้จากการวิจัย

การเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การเลือกวิธีสอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการสอน ซึ่งจากการที่นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจะให้นักศึกษาตั้งใจเรียน พร้อมกับมีความภาคภูมิใจในตนเอง สนใจในการเรียนเพราะวิธีการต่าง ๆ นั้นมาจากพวกนักศึกษาเอง เปรียบได้กับการที่นักศึกษาจิตวิทยาชั้นปีที่สองได้เข้าไปร่วมจัดกิจกรรมการฝึกคุณธรรมให้กับเด็กหญิงบ้านราชวิถี ทำให้นักศึกษามีคุณธรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนที่จะเข้าไปร่วมจัดกิจกรรมการฝึกคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยนำผลงานวิจัยฉบับนี้ไปเป็นโมเดลต้นแบบสำหรับการพัฒนาต่อไป
- 2) อาจารย์ผู้สอนควรเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้นักศึกษาได้ซึมซับคุณธรรมจริยธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทดลองโดยใช้กิจกรรมแบบ PDCA ในการพัฒนาคุณธรรมตามอัตลักษณ์ร่วมของวิทยาลัย
- 2) ควรทดลองพัฒนาคุณธรรมกับประชาชนในชุมชนทั้งนี้เพื่อยกระดับจิตใจของคนในชุมชนนั้นให้เป็นคนดี รักเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบุคคลทั่วไป
- 3) ควรทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมทั้งนี้เพื่อหา Treatment ที่เหมาะสมในการนำมาใช้ในการทดลองเพื่อพัฒนาคุณธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- อิทธิพงศ์ ฤกษ์ชาและคณะ. (2558). ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการพัฒนา วินัยนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(ฉบับพิเศษ), 169-185.
- ทองพูล ภูสิมและคณะ. (2554). ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(1), 175-186.
- บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์. (2558). *กรมสุขภาพจิตเผยเด็กไทยก่อคดีเฉลี่ยวันละ 83 คน ร้อยละ 96 ป่วย*. สืบค้น 4 กันยายน 2558, จาก <https://www.prdmh.com>
- พระบรมราชโองการของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2549). *คุณธรรม 4 ประการ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย*. สืบค้น 4 กันยายน 2558, จาก <http://www.truelookpanya.com/knowledge /content/52208/culture>
- มานพ จาดเปรม. (2558). *แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วัลลภ นาคศรีสังข์และคณะ. (2560). ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 27(ฉบับพิเศษ), 32-45.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต. (2561). *แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2548). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546*. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- อัญชรีสา สุรีย์แสง. (2553). *การใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bandura, A. (1971). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Fleming, J. S. et al. (2005). *On Moral Development*. Retrieved September 4, 2015, from <http://swppr.org/Textbook/Ch7 Morality.pdf>.
- Friedman, H. W., & Schustack, M. W. (2011). *Personality : Classics Theories And Modern Research*. (5th ed.). Boston, MA : Allyn & Bacon.